NARODNI OBIČAJI BAČKIH HRVATA

4.

"KRALJICE"

Duhovske "kraljice" (Subotica, oko 1918.)

zkvh.org.rs

"KRALJICE"

OBNOVIMO I SAČUVAJMO NAŠE NARODNE OBIČAJE

Među mnogim običajima, koji su bili neraskidivo vezani s narodnim životiom Hrvata u Bačkoj, bile su kraljičke psime.

Divojčice između 10 i 15 godina u proliće, na blagdan Dova (Duhova), dan posli Uskrsa, u grupi su išle sokakom, ili od kuće do kuće pivajući pisme. Divojčice su na glavi nosile krunu od cvića i narod ji je zvao "kraljice".

Možemo reći da su kraljičke pisme po svom izvoru vrlo stare još iz predkršćanskog vrimena. U to davno vrime divojke, okićene cvićem išle su od kuće do kuće i pivale, slaveći dolazak prolića, želeći mladima sriću u ljubavi, a ostalima zdravlje i blagostanje.

U kršćansko vrime narod je ovaj običaj vezao za prolitni blagbdan Dova.

Ima u narodnom životu više taki običaja koji su vrlo stari iz predršćanskog vrimena, ali su prenešeni u kršćanstvo i vezani su za pojedine blagdane kojima su najbliži po svojoj slikovitosti.

Kraljičke pisme su poznate i u drugim našim krajevima, ali ovdje kratko prikazujem kako su se pivale u Subotici. Tu se po prostranim predgrađima dugo njigovao ovaj narodni običaju, koji je narod volio i čuvao. Nestao je iza drugog svitskog rata. Tada su te lipe pisme nestale s naših sokaka pod uticajem novi svaćanja da su narodni običaji izraz narodne zaostalosti i primitivizma pa sve to triba što prije zaboraviti.

"Kraljice" su bile obučene u svečanu narodnu bunjevačku nošnju. Prvi dan Dova imale su dugačku, šarenu, svilenu suknju i pregaču. Košulja je od bilog postava, a šlingovani su rukavi i obašva. Priko košulje su imale mider do pojasa, a bio je tamnije boje, skrojen od kumaše, pliša ili svile, opšiven zlatnim portom (to jest zlatnom trakom) i zakopčan srebrnim kopčama.

Drugi dan Dova "kraljice" su imale bilu šlingovanu suknju i bili šlingovan keceljac, a sve drugo bilo je isto kao prvog dana blagdana. Premda su bile ovako svečano obučene, "kraljice" su obadva dana išle bose.

Oko pojasa svezale su široku, svilenu, šarenu pantliku ("igrač") čiji dugački krajevi su visili sa strane.

Na glavi "kraljice" su nosile šarenu krunu od cvića koje je bilo načinjeno od kumaše, pliša, svile ili od drugog prikladnog materijala u raznim bojama. Ta kruna je dosta visoka, oko 25 do 30

cm, a zaokrugljenog i kupastog je oblika. Na pridnjoj strani krune, među cvićem bila je pričvršćena mala sveta slika ("prilika"), uramljena u caklo, a nakićena đerdanom. "Kraljice" su krunu pridržavale na glavi pomoću svilenih pantlika koje su držale rukama.

Tako nakićene divojčice narod je zvao "kraljice", a bilo je u grupi osam i išle su u paru dvi po dvi. Prve dvi cure su pridnjaci, a za njima su kraljica i diver, onda sabljar i puškar. Poslidnje dvi cure su stražnjaci.

Sve cure u grupi bile su jednako obučene. Najviše su pridnjaci i stražnjaci, a kraljica je bila ona cura koja je najmanja i najmlađa. Grupu "kraljica" pratio je mladić, obučen kao čoban, a imao je čobanski štap.

Ko je "kraljice" naučo pivati kraljičke pisme?

Starije žene, koje su znale te pisme, okupile su grupu cura i učile su ji pivati i sve što je tribalo za izvođenje pisama.

Na blagdan Dova "kraljice" su pivale prid crkvom posli velike mise i na sokaku u varoši pred grupama mladeži, a zatim su išle u svoj kraj u predgrađe da nastave pivanje. Bilo je više grupa "kraljica", ali pazile su da jedna drugoj ne smeta. Svaka grupa je pivala u svojoj okolici.

Široki sokaci u predgrađima Subotice orili su se toga dana od pisama. To je stvaralo svečano blagdansko raspoloženje i radost u duši. Sve do smiraja dana "kraljice" su neumorno išle od sokaka do sokaka i pivale. Ako je koja obitelj želila da im "kraljice" pivaju, domaćin ili domaćica su ji dočekali prid kućom na sokaku. Kad su "kraljice" stigle, izašli su svi članovi obitelji da čuju "kraljice" koje su pivale divojkama, momcima, drugaricama, braći, domaćinu, domaćici, didi, nani i drugima po želji.

Ako su domaćini želili, uveli su "kraljice" u avliju i pivale su prid kućom svima redom po želji.

U staro vrime "kraljice" su uveli u sobu da tamo pivaju. Poredale bi se nasrid sobe pod slime, jer slime je glavni dio kuće i sve drži. Ako se kraljičke pisme pivaju pod slimenom, ta kuća će biti blagoslovljena, jer "kraljice" donose sriću i veselje.

Ako "kraljice" nisu stigle sve obaći svojom pismom prvi dan Dova, nastavile su drugi dan, u ponediljak.

Koje su vrste kraljički pisama?

Sve kraljičke pisme su spivane u šestercu, to jest u stihovima od šest slogova. Svaki stih se piva dva puta i kod ponavljanja dodaje se pripjev "Ljeljo". (To je zaziv boginje prolića i ljubavi).

Prvu grupu kraljički pisama možemo nazvati koračnice, jer "kraljice" su ji pivale dok su išle sokakom. Te pisme imaju ritam koji odgovara koračnicama.

zkvh.org.rs

Druga grupa kraljički pisama su vesele pisme. Žele razveseliti slušaoce. Najčešće pivaju o ljubavi momka i divojke, ili se obraćaju drugim članovima obitelji. Melodija im je malo sporijeg ritma. Posebno je istaknuta melodioznost, a u glasu je naglašena blagost i nježnost.

Treću grupu čine žalosne kraljičke pisme, koje izazivaju niz pitanja kako su se našle među drugim kraljičim pismama, jer se bitno od nji razlikuju po svom sadržaju i načinu izvođenja.

Kraljičke pisme u svom prvobitnom, najstarijem obliku imale su značenje da je grupa divojčica, posebno lipo obučena i s krunom na glavi, išla sokakom, ili od kuće do kuće i pismom su izražavale želju da svi dožive sriću i da kuća ima mir. Postojalo je narodno virovanje da "kraljice" svojom pismom donose svima sriću, osobito mladima.

Te kraljičke pisme imale su za cilj da razvesele slušaoce i zato iznenađuje kako ima mnogo žalosnih kraljičkih pisama, koje njčešće pivaju o nesrići vojnika koji su pošli u rat, a nisu se nikada vratili. Također pivaju o nesrićnoj ljubavi mladih, ili o nesrići sirotana i sirotice. Te pisme imaju tužnu melodiju sporog ritma s posebno naglašenom tugom u glasu.

Zbog svega toga ostaje veliko pitanje kako su te žalosne pisme došle među vesele kraljičke pisme koje su slavile proliće sa željom da mladi dožive sriću u ljubavi, a svaka kuća mir i blagostanje.

Kako su se izvodile kraljičke pisme?

Koračnice su "kraljice" pivale dok su išle sokakom dvi po dvi, u redu.

Kad su pivale vesele kraljičke pisme, "kraljice" su stale u dva reda i okrenile se jedna prema drugoj. Dok pivaju, pomalo pocupkuju i na pripjev "Ljeljo" malo većma cupnu i naklone se jedna prema drugoj i tada đerdan na kruni lupne po caklu svete slike pa kao pratnja melodiji daje ritam pismi.

Dok "kraljice" pivaju žalosne pisme, stoje jedna prema drugoj u dva reda, ali ne cupkaju i ne naklone se na pripjev "Ljeljo". Pivaju lagacko tužnu melodiju i u ritmu pisme se njišu sa live na desnu stranu. Ove pisme su imale vrlo snažan dojam na nazočne, na sve su veoma dilovale, a izvođene su samo na posebnu želju u kući koju je zadesila velika nesrića i žalost.

Bunjevačke kraljičke pisme bile su veoma omijene među slušaocima, a u sebi sadrže nezcrpni izvor lipote i duhovnog bogatstva narodne duše.

Zato bi bilo lipo da te pisme obnove naša kulturno-umjetnička društva u okviru svoji folklorni priredbi.

Ta obnova naše lipe tradicije sve bi obradovala.

Subotica, 15.05. 1990.

Bela Gabrić

Posli prvog objavljivanja ovog članka u "Bačkom klasju" br. 57, 1990. godine, imamo obnove kraljičkih pisama u crkvi sv. Terezije i sv. Roka i na priredbama KUD "Bunjevačko kolo" u Subotici.

"KRALJICE"

NAVJESTITELJICE ŽIVOTNE RADOSTI I MIRA

Crkva je od svog utemeljitelja Isusa Krista naučila veliku mudrost da sve, što je pozitivno u kulturi jednog naroda i u njegovim običajima, prihvati i zameni novi sadržajima, evanđeoskog i kršćanskog nadahnuća.

To načelo inkulturacije ili, bolje rečeno, usađivanja evanđelja u svaku kulturu, kadgod je u povijesti bilo poštivano i življeno, Crkva je postizala vidljive rezultate, a evanđelje se duboko ukorjenjivalo ne samo u kulturu, nego u konkretni život dotičnog naroda, preoblikujući njihove dotadanje običaje, dajući im posve nove evanđeoske sadržaje.

Tako je, eto, Crkva u našem narodu znala tipično poganski običaj "kraljica" pretvoriti u izrazito krščćanski običaj i vezala ga za veliku svetkovinu Duhova. Dubokim psihološkim osjećajem, koji se istančao u vjekovnom iskustvu njezina duhovnog života, budi u samu zoru mladež koja želi u praskozorje dana nabrati svježeg cvijeća, u našem slučaju zove i njime okititi sve prozore i vrata kuća, staja i radnih prostora, kako bi ih s jedne strane podsjetila na židovski blagdan "sjenica" koji je bio povijesna podloga Duhova.

Na tu svetkovinu dolazili su Židovi iz cijelog tadašnjeg svijeta da se sjete događaja kada je Mojsije primio iz Božje ruke deset Božjih zapovijedi. Za svog boravka u Jeruzalemu pravili bi često puta i od nasječenog granja "sjenice" u kojima su boravili za vrijeme blagdana.

Kada mladi čovjek u zoru duhovskog blagdana iziđe u proljetnu prirodu i udahne njezinu svježinu, lakše doživljava blizinu Božjega Duha, koji se na taj dan vidljivo izlio na čovjeka. Služba pak ljubavi, koja želi obradovati i iznenaditi ukućane ovim kićenjem, živo doziva čovjeku u svijest poslanje Duha Božjega, koji je sama ljubav, koja se razlijeva najprije u srca ljudi, a preko njih oblikuje i preobražava lice zemlje.

U tom poslanju ljubavi treba shvatiti i običaj "kraljica", djevojaka u najnježnijoj dobi, kao tek rascvali pupoljci mladosti, obučene u djevičansku bjelinu, bogato urešenu rukama i ljubavlju vrijednih majki, polaze da ljudima ponesu poruku ljubavi, utjehe i mira, svojim karakterističnim "ljeljinskim" pjevanjem, kako ga lijepo naziva naš veliki biskup Ivan Antunović.

Što su vremena bila teža, to su kraljičke pjesme bile dirljivije i punije utjehe. U vremenima rata ili drugovrsnih katastrofa njihove su pjesme postajale prava utjeha pojedincima i obiteljima, koje je tragedija zahvatila. Znale su suosjećati s obiteljima koje su izgubile nekog iz svog užeg kruga. No isto su tako znale u svojim pjesmama radovati se veselim događajima koji su se zbili: rođenju djeteta, sretnoj udaji ili sretno završenom poslu i slično.

"Kraljice" su imale veliki izbor pjesama, koje su već prema prilikama pjevale u pojedinoj obitelji ili u narodu. U tom je dolazio do izražaja onaj karakteristični kršćanski stav radovati se s onima koji se vesele i tugovati s onima koji su žalosni!

U posljednja vremena, pokazalo se da "kraljice" umiju veoma vješto biti tumači narodnih radosti u različitim proslavama i značajnijim zbivanjima, kao što je bila proslava tristote obljetnice doseljenja jedne veće skupine Hrvata u Bačku, stogodišnji jubilej smrti našeg preporoditelja biskupa Ivana Antunovića, imenovanje nadbiskupa zagrebačkog za kardinala, te veliki jubileji tisućutristote godišnjice našeg pokrštenja i veza s Petrovom stolicom u Rimu. Tako "kraljice" postaju navjestiteljice duhovske radosti u ovim tmurnim i nesigurnim vremenima.

U sve većem razbijanju društva, kada se ljudi stravično zatvaraju u sebe i svoj uski krug i kada se svaki zavija u svoju "privatnost" do te mjere da se ljudi s istoga kata jedva poznaju a još manje kontaktiraju, trebale bi "krtaljice" zapivati i takvim "dvorima" da ljudi osjete da još ima Duha, da još ima ljudi koji znaju i za tuđe jade i žele im pomoći ne samo govorom nego i djelima! Ne bi li to moglo biti novo poslanje i osmišljenje drevnog hrvatskog običaja koji želimo obnoviti?

Subotica, 15. 05. 1993.

Lazar Ivan Krmpotić

MI KOLU IĐEMO

Mi kolu iđemo,
Mi kolu iđemo - Ljeljo
Kolo od nas biži,
Kolo od nas biži - Ljeljo
A što od nas biži,
A što od nas biži - Ljeljo
Mi mu ne iđemo,
Mi mu ne iđemo - Ljeljo
Da ga porobimo,
Da ga porobimo - Ljeljo
Već mu mi iđemo,
Već mu mi iđemo - Ljeljo
Da ga veselimo,
Da ga veselimo - Ljeljo

DVI SU DRUGE, NANE

Dvi su druge, nane
Dvi su druge nane - Ljeljo
Virno drugovale,
Virno drugovale - Ljeljo
U jednoj se, nane,
U jednoj se, nane - Ljeljo
Vodi umivale,
Vodi umivale - Ljeljo

Tu su vodu, nane,
Tu su vodu, nane - Ljeljo
Pod bor salivale,
Pod bor salivale - Ljeljo
Kad je boru, nane,
Kad je boru, nane - Ljeljo
Voda dodijala,
Voda dodijala - Ljeljo
Ispod bora, nane,
Ispod bora,nane - Ljeljo
Ništo progovara,
Ništo progovara - Ljeljo
"Jel vi te dvi druge,
Jel vi te dvi druge - Ljeljo
Virne rastavljate,
Virne rastavljate - Ljeljo
Jel menekar mladog
Jel menekar mladog - Ljeljo
Odvud izbavljate,
Odvud izbavljate - Ljeljo
Žavo j bil nani,
Žavo j bilo nani - Ljeljo
Tog zelenog bora,
Tog zelenog bora - Ljeljo
Već rastavlja nana,
Već rastavlja nana - Ljeljo
Te dvi drugarice,
Te dvi drugarice - Ljeljo
Maru su udali,
Maru su udali - Ljeljo
Di sunce izlazi,
Di sunce izlazi - Ljeljo
Katu su udali,
Katu su udali - Ljeljo
Di sunce zalazi,
Di sunce zalazi - Ljeljo
Po zlatnoj se zvizdi,
Po zlatnoj se zvizdi - Ljeljo
Virno pozdravljale,
Virno pozdravljale - Ljeljo
(Odlomak)

(Ive Prćić: Bunjevačke narodne pisme, Subotica, 1939., str. 37 i 74.)

MI SELU IĐEMO

Mi selu iđemo,
Mi selu iđemo - Ljeljo!
Selo od nas biži,
Selo od nas biži - Ljeljo!
A što od nas biži,
A što od nas biži - Ljeljo!
Mi mu ne idemo,
Mi mu ne idemo - Ljeljo!
Da ga porobimo,
Da ga porobimo - Ljeljo!
Već mu mi iđemo,
Već mu mi iđemo - Ljeljo!
Da ga veselimo,
Da ga veselimo - Ljeljo!
Na svom selu voda,
Na svom selu voda - Ljeljo!

zkvh.org.rs

I na vodi šajka,
I na vodi šajka - Ljeljo!
U šajki divojka,
U šajki divojka - Ljeljo!
Nove pisme piva,
Nove pisme piva - Ljeljo!
Momka dovikiva,
Momka dovikiva - Ljeljo!

/Kazivala Katica Kulišić, Baja/

(Ive Prćić, "Bunjevačke narodne pisme", Subotica, 1939. str. 35.)

BRATU I SESTRI

Ode nama kažu,
Ode nama kažu - Ljeljo!
Bratac i sestrica,
Bratac i sestrica - Ljeljo!
Blago j' onom bratu,
Blago j' onom bratu - Ljeljo!
Koji selu ima,
Koji selu ima - Ljeljo!
Blago j' onoj seli,
Blago j' onoj seli - Ljeljo!
Koja brat'ca ima,
Koja brat'ca ima - Ljeljo!
Bratac bi za selu,
Bratac bi za selu - Ljeljo!
S carom vojsku bijo,
S carom vojsku bijo - Ljeljo!
Seja bi za brata,
Seja bi za brata - Ljeljo!
Dunav preplivala,
Dunav preplivala - Ljeljo!

/Kazivala Katica Kulišić, Baja, 1911./

(Ive Prćić: str. 38.)

BRAĆI

Ode nama kažu,
Ode nama kažu - Ljeljo!
Dva brata jednaka,
Dva brata jednaka - Ljeljo!
Starijeg ženite,
Starijeg ženite - Ljeljo!
Mlađeg kralju dajte,
Mlađeg kralju dajte - Ljeljo!
Kralj će ga ženiti,
Kralj će ga ženiti - Ljeljo!
Budimkom divojkom,
Budimkom divojkom -Ljeljo!
Budimka divojka,
Budimka divojka - Ljeljo!
Mlogo dara nosi,
Mlogo dara nosi - Ljeljo!
Tri tovara dara,
Tri tovara dara - Ljeljo!

A četvrti blaga,
A četvrti blaga - Ljeljo!
Prvi tovar dara,
Prvi tovar dara - Ljeljo!
Svekru i svekrvi,
Svekru i svekrvi - Ljeljo!
Drugi tovar dara,
Drugi tovar dara - Ljeljo!
Diver i jetrovi,
Diver i jetrovi - Ljeljo!
Treći tovar dara,
Treći tovar dara - Ljeljo!
Ostalim svatima,
Ostalim svatima - Ljeljo!
A četvrti blaga,
A četvrti blaga - Ljeljo!
Momku i divojki,
Momku i divojki - Ljeljo!

/Kazivala Katica Kulišić, Baja/

(Ive Prćić: str. 38-39.)

PROCVATALA ZOVA

(bunjevačka kraljička pisma)

Procvatala zova
Procvatala zova - Ljeljo
Na prvi dan D'ova
Na prvi dan D'ova - Ljeljo
Nakitila grane
Nakitila grane - Ljeljo
Prije zore rane
Prije zore rane - Ljeljo
Lipim bilim cvitom
Lipim bilim cvitom - Ljeljo
I budi mirisom
I budi mirisom - Ljeljo
Bunjevačku nanu:
Bunjevačku nanu - Ljeljo
Ustaj, ustaj, nane
Ustaj, ustaj, nane - Ljeljo
Lomi moje grane
Lomi moje grane - Ljeljo
Kiti s njima dvore
Kiti s njima dvore - Ljeljo
Strije i prozore
Strije i prozore - Ljeljo
Da ne gine, nane
Da ne gine, nane - Ljeljo
Običaj nam stari
Običaj nam stari - Ljeljo
Budi momke, nane
Budi momke, nane - Ljeljo
Momke i divojke
Momke i divojke - Ljeljo
Da umiju lice
Da umiju lice - Ljeljo
Da vide kraljice
Da vide kraljice - Ljeljo

Ivan Prćić *Tavakut, 1960.*

TRISTA LITA

(prigodna kraljička pisma)

Uži dio davne
Uži dio davne - Ljeljo
Panonije ravne
Panonije ravne - Ljeljo
Dunav Tisa grle
Dunav Tisa grle - Ljeljo
Tamo do Budima
Tamo do Budima - Ljeljo
Pa do Varadina
Pa do Varadina - Ljeljo
Na toj ravni ima
Na toj ravni ima - Ljeljo
Ljudskih naselbina
Ljudskih naselbina - Ljeljo
Od davnih davnina
Od davnih davnina - Ljeljo
Ljudi razna soja
Ljudi razna soja - Ljeljo
Govora i lica
Govora i lica - Ljeljo
Ko u šumi ptica
Ko u šumi ptica - Ljeljo
Svudan Bunjevaca
Svudan Bunjevaca - Ljeljo
Al' najviše ima
Al' najviše ima - Ljeljo
Subotica bila
Subotica bila - Ljeljo
Turskog zla ih krila
Turskog zla ih krila - Ljeljo
Rit i zemunica
Rit i zemunica - Ljeljo
A žitno im zrno
A žitno im zrno - Ljeljo
Da bi imo kruva
Da bi imo kruva - Ljeljo
Žitna jama čuva
Žitna jama čuva - Ljeljo
Turski zulum slomi
Turski zulum slomi - Ljeljo
I naša vojnica
I naša vojnica - Ljeljo
U sastavu vojske
U sastavu vojske - Ljeljo
Eugena princa
Eugena princa - Ljeljo
Tad od rike Bune
Tad od rike Bune - Ljeljo
Sa zemlje Hercega
Sa zemlje Hercega - Ljeljo
Nov roj Bunjevaca
Nov roj Bunjevaca - Ljeljo
Vođen od otaca
Vođen od otaca - Ljeljo
Ujka - franjevaca
Ujka - franjevaca - Ljeljo
Kreće put ravnice
Kreće put ravnice - Ljeljo

Sve do Subotice
Sve do Subotice - Ljeljo
Baje - Segedina
Baje - Segedina - Ljeljo
Da popuni mista
Da popuni mista - Ljeljo
Gdi Bunjevaca ima
Gdi Bunjevaca ima - Ljeljo
Kada je to bilo
Kada je to bilo - Ljeljo
Ako te ko pita
Ako te ko pita - Ljeljo
Ti mu reci s mista
Ti mu reci s mista - Ljeljo
"To se, brate, zbilo
To se, brate, zbilo - Ljeljo
Prije lita trista
Prije lita trista - Ljeljo
I neka ti oko
I neka ti oko - Ljeljo
Od radosti blista
Od radosti blista - Ljeljo

Ivan Prćić
Tavankut, 8/9. VII 1986.

DANAS NAM JE, RODE!

(prigodna kraljička pisma)

Danas nam je, rode,
Danas nam je, rode - Ljeljo!
Lip dan osvanio,
Lip dan osvanio - Ljeljo!
I pun je veselja,
I pun je veselja - Ljeljo!
Srca razdragana,
Srca razdragana - Ljeljo!
Srca raspivana,
Srca raspivana - Ljeljo!
Tristo godinica,
Tristo godinica - Ljeljo!
Kako naši stari,
Kako naši stari - Ljeljo!
Naši pradidovi,
Naši pradidovi - Ljeljo!
U Bačku su stigli,
U Bačku su stigli - Ljeljo!
Jedna slavna grana,
Jedna slavna grana - Ljeljo!
Naših Bunjevaca,
Naših Bunjevaca - Ljeljo!
Druga slavna grana,
Druga slavna grana - Ljeljo!
Dičnih nam Šokaca,
Dičnih nam Šokaca - Ljeljo!
Težak put im bio,
Težak put im bio - Ljeljo!
U tu ravnu Bačku,
U tu ravnu Bačku - Ljeljo!

zkvh.org.rs

Zemlju nepoznatu,
Zemlju nepoznatu - Ljeljo!
Evo danas, rode,
Evo danas, rode - Ljeljo!
Sad se navršava,
Sad se navršava - Ljeljo!
Tristo godinica,
Tristo godinica - Ljeljo!
Od tih davnih dana,
Od tih davnih dana - Ljeljo!
Mi se sad sićamo,
Mi se sad sićamo - Ljeljo!
Slavnih tih junaka,
Slavnih tih junaka - Ljeljo!
I naših predaka,
I naših predaka - Ljeljo!

Amalija Gabrić
Subotica, 15. VIII 1986.

KRALJICE

(bunjevačka kraljička pisma)

Mi nismo kraljice
Mi nismo kraljice - Ljeljo
Što kraljuju svitom
Što kraljuju svitom - Ljeljo
Već smo mi kraljice
Već smo mi kraljice - Ljeljo
Što se kite cvitom
Što se kite cvitom - Ljeljo
Mi krune nosimo
Mi krune nosimo - Ljeljo
Al' bose hodimo
Al' bose hodimo - Ljeljo
Pismom kraljujemo
Pismom kraljujemo - Ljeljo
Da vas radujemo
Da vas radujemo - Ljeljo
Jer je dosta jada
Jer je dosta jada - Ljeljo
Pa neko i strada
Pa neko i strada - Ljeljo
Na prvi dan D'ova
Na prvi dan D'ova - Ljeljo
Molba nam je ova:
Molba nam je ova - Ljeljo
Stvoritelju mili
Stvoritelju mili - Ljeljo
Svitu mir udili
Svitu mir udili - Ljeljo
Da složno živimo
Da složno živimo - Ljeljo
I ljubav širimo
I ljubav širimo - Ljeljo

Kata Ivanković
Subotica, 1993.

BAČKA RAVNICA

(bunjevačka kraljička pisma)

Oj, mila ravnico,
Oj, mila ravnico - Ljeljo
Bačvanska žitnico
Bačvanska žitnico - Ljeljo
Po tebi su stari
Po tebi su stari - Ljeljo
Salaše dizali
Salaše dizali - Ljeljo
Od tebe živili
Od tebe živili - Ljeljo
Zadovoljni bili
Zadovoljni bili - Ljeljo
Dicu su učili
Dicu su učili - Ljeljo
Voliti ravnicu
Voliti ravnicu - Ljeljo
Znali svašta radit
Znali svašta radit - Ljeljo
Žito, kuruz sadit
Žito, kuruz sadit - Ljeljo
Kada se ovrše
Kada se ovrše - Ljeljo
Svako se raduje
Svako se raduje - Ljeljo
Dužijancu slavi
Dužijancu slavi - Ljeljo
Bogu se zahvali
Bogu se zahvali - Ljeljo
On nas uzdržava
On nas uzdržava - Ljeljo
Nek Mu vična slava
Nek mu vična slava - Ljeljo

Kata Ivanković
Subotica, 1992.

PIVAJU KRALJICE

(bunjevačka kraljička pisma)

Pivaju kraljice
Pivaju kraljice - Ljeljo
Nasrid Subotice
Nasrid Subotice - Ljeljo
Isprid katedrale
Isprid katedrale - Ljeljo
Da Bogu zahvale
Da Bogu zahvale - Ljeljo
Za dar Svetog Duha
Za dar Svetog Duha - Ljeljo
Da nas On čuva
Da nas On čuva - Ljeljo
Svakog zla i tame
Svakog zla i tame - Ljeljo

Za lipče nam dane
Za lipče nam dane - Ljeljo
Na prvi dan D'ova
Na prvi dan D'ova - Ljeljo
Dužnost nam je ova
Dužnost nam je ova - Ljeljo
Bogu hvalu dati
Bogu hvalu dati - Ljeljo
Rodu svom pivati
Rodu svom pivati - Ljeljo
Dragi rode, čuvaj
Dragi rode, čuvaj - Ljeljo
Običaje naše
Običaje naše - Ljeljo
Obrađivaj zemlju
Obrađivaj zemlju - Ljeljo
Obnavljaj salaše
Obnavljaj salaše - Ljeljo
Podiži sinove
Podiži sinove - Ljeljo
Na čast zemlje ove
Na čast zemlje ove - Ljeljo
Na kojoj živimo
Na kojoj živomo - Ljeljo
Više od tri vika
Više od tri vika - Ljeljo
A sada nastala
A sada nastala - Ljeljo
Dioba velika
Dioba velika - Ljeljo
Mnogi otiđoše
Mnogi otiđoše - Ljeljo
Iz svog zavičaja
Iz svog zavičaja - Ljeljo
Razišo se narod
Razišo se narod - Ljeljo
Iz rodnoga kraja
Iz rodnoga kraja - Ljeljo
Ovdi smo živili
Ovdi smo živili - Ljeljo
Sa svakim u miru
Sa svakim u miru - Ljeljo
Poštivali svima
Poštivali svima - Ljeljo
Kulturu i viru
Kulturu i viru - Ljeljo
Želimo i odsad
Želimo i odsad - Ljeljo
Neka tako bude
Neka tako bude - Ljeljo
Ne želimo otić
Ne želimo otić - Ljeljo
Sa rođene grude
Sa rođene grude - Ljeljo
Nek nestane mržnja
Nek nestane mržnja - Ljeljo
Nek ljubav vlada
Nek ljubav vlada - Ljeljo
Neka sloga bude
Neka sloga bude - Ljeljo
Geslo našeg grada
Geslo našeg grada - Ljeljo
Bože, blagoslovi
Bože, blagoslovi - Ljeljo
Našu milu Bačku
Našu milu Bačku - Ljeljo

O VOJNIKU

(žalosna kraljička pisma)

Opravljala majka,
Opravljala majka - Ljeljo!
U katane ranka,
U katane ranka - Ljeljo!
Dok ga opravljala,
Dok ga opravljala - Ljeljo!
Triput poljubila,
Triput poljubila - Ljeljo!
Pa ga lipo pita,
Pa ga lipo pita - Ljeljo!
'Oćeš znati sine,
'Oćeš znati sine - Ljeljo!
Konja pozobati,
Konja pozobati - Ljeljo!
'Oćeš znati sine,
'Oćeš znati sine - Ljeljo!
Konja napojiti,
Konja napojiti - Ljeljo!
'Oćeš znati sine,
'Oćeš znati sine - Ljeljo!
Na konju jašiti,
Na konju jašiti - Ljeljo!
"Sve ću znati, majko,
Sve ću znati, majko - Ljeljo!
Samo jedno neću,
Samo jedno neću - Ljeljo!
U ratu pucati,
U ratu pucati - Ljeljo!"
Kad je stigo sinak,
Kad je stigo sinak - Ljeljo!
Prid careve dvore,
Prid careve dvore - Ljeljo!
Puče puška, nane,
Puče puška, nane - Ljeljo!
I pogodi sinka,
I pogodi sinka - Ljeljo!
Sinak progovara,
Sinak progovara - Ljeljo!
"Kopajte mi raku,
Kopajte mi raku - Ljeljo!
Ko puška duboko,
Ko puška duboko - Ljeljo!
Ko sablja široko,
Ko sablja široko - Ljeljo!
Srce mi vadite,
Srce mi vadite - Ljeljo!
U svilu zavite,
U svilu zavite - Ljeljo!

Pa majki šaljite,
Pa majki šaljite - Ljeljo!
Neka nana znade,
Neka nana znade - Ljeljo!
Da sinak nestade,
Da sinak nestade - Ljeljo!
Nek' i sela znade,
Nek' i sela znade - Ljeljo!
Da brata nestade,
Da brata nestade - Ljeljo!

(Zapisao Ante Pokornik u Subotici 1980. god.)

VOJNIKOVA LJUBA

(žalosna kraljička pisma)

Evo danas, nane,
Evo danas, nane - Ljeljo!
Već devet godina,
Već devet godina - Ljeljo!
Kako sam katana,
Kako sam katana - Ljeljo!
Pa me nije nikad,
Pa me nije nikad - Ljeljo!
Zabolila glava,
Zabolila glava - Ljeljo!
Danas me u Rimu,
Danas me u Rimu - Ljeljo!
Zabolila glava,
Zabolila glava - Ljeljo!
Ni mi žavo, nane,
Ni mi žavo, nane - Ljeljo!
Ni što ću umriti,
Ni što ću umriti - Ljeljo!
Već ja nemam na kim,
Već ja nemam na kim - Ljeljo!
Šarca ostaviti,
Šarca ostaviti - Ljeljo!
Na kim ću ga, nane,
Na kim ću ga, nane - Ljeljo!
Jadan ostaviti,
Jadan ostaviti - Ljeljo!
Ako ću ga, nane,
Ako ću ga, nane - Ljeljo!
Ostavit na nani,
Ostavit na nani - Ljeljo!
A majka je stara,
A majka je stara - Ljeljo!

(ODLOMAK)

Objavljuje Institut "Ivan Antunović"
Etnološki odjel - Subotica
KUD "Bunjevačko kolo"
Istraživačka sekcija - Subotica

Odgovoara Lazar Ivan Krmpotić
24.213 Đurđin, Župni ured
Tisak
"Globus" Subotica, 1993.